

KOMMUNLEDNINGSKONTOR KLK
Trygghets- och säkerhetsenheten
Gustaf Sundman

Täby kommuns trygghets- och säkerhetsprogram 2019-2022

Fastställt av: Kommunfullmäktige
Beslutat datum:
Reviderat datum:
Dnr: KS 2018/212-19

Dokumentansvarig: Gustaf Sundman - Trygghets- och säkerhetschef - Kommunledningskontoret
Avdelning/enhet som upprättat dokumentet: Trygghets- och säkerhetsenheten
Dokumentet gäller för: Täby kommun med dess nämnder och bolag
Dokumentet gäller till och med: 2022-12-31

Innehåll

Täby kommuns trygghets- och säkerhetsprogram 2019-2022	1
Om programmet	3
Uppföljning av programmet	3
Vad kommunen ska värna med trygghets- och säkerhetsarbetet	4
Individens trygghet och säkerhet	4
Kommunens funktionalitet	4
Miljö och egendom	4
Grundläggande värden	4
Hur kommunen ska arbeta	5
Ett inriktat och samordnat trygghets- och säkerhetsarbete	5
Arbete på två nivåer	5
Goda beslutsunderlag	5
Statistik och kunskap	6
Kommunikation	6
Vilka områden kommunen ska fokusera arbetet på	6
Fokusområde 1: Förebygga olyckor	7
Fokusområde 2: Trygghet och säkerhet i offentlig miljö	9
Fokusområde 3: Skapa motståndskraft och krishanteringsförmåga	11
Fokusområde 4: Bygga en god informationssäkerhet	14
Fokusområde 5: Förebygga droganvändning bland barn och unga	16
Referenser	18
Bilaga 1: Definitioner	19
Bilaga 2: Aktörer, roller och ansvar	20

Om programmet

Täby kommuns trygghets- och säkerhetsprogram är ett övergripande styrdokument som sträcker sig över åren 2019-2022. Programmet är kommunens handlingsprogram för det olycksförebyggande arbetet¹ och plan för extraordinära händelser². Programmet utgör också ramen för Täby kommuns trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete.

Syftet med trygghets- och säkerhetsprogrammet är att stärka kommunens samlade trygghets- och säkerhetsarbete under åren 2019-2022 samt att klargöra mål och ansvarsförhållanden.

Programmet ger en översikt över det ansvar olika delar av Täby kommun med dess nämnder och bolag förväntas leva upp till. Som stöd för det praktiska arbetet finns kompletterande riktlinjer. Nämnder och bolag ansvarar för att hålla sig uppdaterade om gällande riktlinjer och för att följa innehållet i dessa.

Programmet består av tre huvudsakliga delar:

- 1. Vad kommunen ska värna med trygghets- och säkerhetsarbetet**
Avsnittet ger en bakgrund till varför arbetet bedrivs.
- 2. Hur kommunen ska arbeta**
Avsnittet beskriver kommunens arbetssätt.
- 3. Vilka områden kommunen ska fokusera arbetet på**
Avsnittet beskriver fem prioriterade fokusområden.

Sist i dokumentet återfinns bilagor i form av definitioner samt beskrivning av aktörer inom kommunen med specifika roller i trygghets- och säkerhetsarbetet.

Uppföljning av programmet

Nämnder och bolag ska, utifrån de mål fullmäktige uttrycker i programmet, formulera egna mål och aktiviteter i samband med ordinarie verksamhetsplanering. Detta i syfte att främja trygghets- och säkerhetsarbetet inom det egna ansvarsområdet.

Det övergripande ansvaret för uppföljning av programmet ligger hos kommunstyrelsen och ska ske genom uppföljning i årsredovisningen. Berörda nämnder³ ska också löpande under programperioden rapportera risk- och lägesbilder i enlighet med programmet, se vidare om risk- och lägesbilder fokusområde 1 och 2.

¹ Enlig Lag (2003:778) om skydd mot olyckor

² Enligt Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

³ Stadsbyggnadsnämnden, Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd, Kultur- och fritidsnämnden, Socialnämnden, Gymnasie- och näringslivsnämnden, Barn- och grundskolenämnden

Vad kommunen ska värna med trygghets- och säkerhetsarbetet

Kommunens trygghets- och säkerhetsarbete bedrivs för att värna fyra skyddsvärden: Individens trygghet och säkerhet, kommunens funktionalitet, miljö och egendom samt grundläggande värden. Genom att värna dessa områden bidrar trygghets- och säkerhetsarbetet till en hållbar samhällsutveckling i Täby kommun. Nedan följer en beskrivning av dessa fyra skyddsvärden.

Individens trygghet och säkerhet

Allt trygghets- och säkerhetsarbete handlar direkt eller indirekt om att värna de som bor och vistas i Täby. Människors liv och hälsa utgör kärnan i arbetet. För att värna individen ska Täby kommun arbeta för att främja såväl trygghet som säkerhet. Det säkerhetsfrämjande arbetet syftar till att minska risken för exempelvis olyckor som kan leda till personskador eller dödsfall, medan det trygghetsfrämjande arbetet syftar till att minska oönskade händelser samt öka tilliten till kommunens verksamheter.

Kommunens funktionalitet

En förutsättning för att kunna värna individen är att värna kommunens funktionalitet. I Täby finns ett antal samhällsviktiga verksamheter, exempelvis hälso- och sjukvård, skola, omsorg, dricksvattenförsörjning och väghållning. Oavsett vilken aktör som bedriver verksamheten måste den fungera, till vardags såväl som vid oönskade händelser.

Samtidigt är dagens samhälle och de påfrestningar kommunen ställs inför i ständig förändring. Täby kommun ska därför kontinuerligt utveckla förmågan att förebygga störningar och upprätthålla samhällsviktig verksamhet. Att värna kommunens funktionalitet innebär också att ha förmåga att minimera konsekvenserna av oönskade händelser när de inträffar, samt att skapa tillit hos allmänheten och andra aktörer att kommunen har denna förmåga.

Miljö och egendom

Trygghets- och säkerhetsarbetet syftar också till att förebygga och begränsa skador på kommunens egendom, värdefulla kultur- och naturmiljöer, byggnader och infrastruktur. Genom närvaro och förebyggande arbete kan goda förutsättningar för företagande och handel upprätthållas. Ett ekonomiskt och miljömässigt hållbart Täby ska förvalta kommunens resurser på ett effektivt sätt, vilket bidrar till ökat förtroende för kommunen som samhällsaktör.

Grundläggande värden

Med kommunens politiska uppdrag följer ett särskilt ansvar att värna de grundläggande värden som organisationen och samhället vilar på: demokrati, rättssäkerhet, personlig integritet samt mänskliga fri- och rättigheter. Kommunen ska bidra till och upprätthålla det

öppna samhället. Skyddet av dessa grundläggande värden är en förutsättning för att skapa förtroende för kommunens verksamheter och institutioner.

Invánare i Täby ska känna tillit till att förtroendevalda och anställda inom Täby kommun följer gällande lagar och regler och inte låter sig påverkas i sin myndighetsutövning.

Hur kommunen ska arbeta

Ett inriktat och samordnat trygghets- och säkerhetsarbete

Oavsett sakfråga är systematik i trygghets- och säkerhetsarbetet nyckeln. Arbetet ska drivas utifrån genomtänkta metoder, mot gemensamma mål och löpande följas upp och utvecklas.

Samordning och helhetstänk krävs för att säkerställa att kommunens samlade resurser används effektivt i relation till de behov som föreligger. Nedanstående avsnitt beskriver de mest centrala delarna i kommunens systematiska arbetssätt.

Arbete på två nivåer

Trygghets- och säkerhetsarbetet i Täby kommun ska bedrivas på lokal såväl som på central nivå. Den lokala nivån innebär att nämnder och bolag ska ansvara för det operativa trygghets- och säkerhetsarbetet inom sina respektive ansvarsområden.

Den centrala nivån utgörs av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen ska styra, samordna, stödja, följa upp och utveckla kommunens samlade arbete inom trygghets- och säkerhetsområdet. Styrning sker utifrån kunskap om de mest framträdande utmaningarna och behoven. På central nivå finns det också ett Trygg i Täby-råd som är rådgivande till kommunstyrelsen i bland annat det drogförebyggande- och delar av det trygghetsfrämjande arbetet som kräver kommunövergripande samordning.⁴

Goda beslutsunderlag

Arbetet ska utgå från goda beslutsunderlag. Ett av flera viktiga beslutsunderlag är de riskbilder som produceras genom den årliga risk- och sårbarhetsanalysen. I dessa ska kommunen identifiera och värdera risker, sårbarheter och kritiska beroenden inom sitt geografiska område.⁵ Riskbilden är en värdefull utgångspunkt då en risk- och sårbarhetsanalys omfattar samtliga områden som trygghets- och säkerhetsarbetet ska värna.

Risk- och sårbarhetsanalyserna ska primärt användas som underlag för beslut om åtgärder i verksamhetsplanen, men också rapporteras till kommunstyrelsen i samband med årsredovisningen.

Kommunstyrelsen tar varje mandatperiod fram en aggregerad risk- och sårbarhetsanalys som bygger på de verksamhets specifika risk- och sårbarhetsanalyserna från nämnder och bolag.

⁴ Se Bilaga 2: aktörer, roller och ansvar

⁵ Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Den ska användas som ett verktyg för kommunövergripande samordning av arbetet och förmedlas till nämnder och bolag.

Statistik och kunskap

Som stöd till arbetet ska kommunstyrelsen förse nämnder och bolag med sammanställd statistik samt resultat av kontinuerlig omvärldsbevakning som sker centralt i kommunen. Syftet är att bidra till ett samordnat agerande utifrån kunskap om de mest framträdande utmaningarna och behoven.

En viktig del i kommunens systematiska förbättringsarbete är också rapportering och uppföljning av inträffade oönskade händelser. Nämnder och bolag ska säkerställa att allvarliga störningar rapporteras in i kommunens olika händelsehanteringssystem.⁶

Kommunikation

Inom alla fokusområden ska kommunikation vara en integrerad del av arbetet. Syftet är att öka medvetenheten, förebygga skador och bidra till ett ökat förtroende för kommunen. Detta lägger också grunden för effektiv kriskommunikation i händelse av en kris. Nämnder och bolag ska löpande identifiera möjligheter till och behov av kommunikativa åtgärder inom ramen för det egna ansvarsområdet. Kriskommunikationsarbetet behandlas i fokusområde 3.

En samordning av kommunikationsarbetet ska ske för kommunen som helhet. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för denna samordning, liksom för koordinerad kommunikation utifrån kommunövergripande risk- och lägesbilder.

Vilka områden kommunen ska fokusera arbetet på

För att säkerställa att kommunens samlade resurser används till de mest framträdande behoven har Täby kommun inom ramen för denna programperiod valt att prioritera följande fem fokusområden:

1. Förebygga olyckor
2. Trygghet och säkerhet i offentlig miljö
3. Skapa motståndskraft och krishanteringsförmåga
4. Bygga en god informationssäkerhet
5. Förebygga droganvändning bland barn och unga

⁶ För definition av oönskad händelse samt allvarlig störning, se Bilaga 1: Definitioner.

Fokusområde 1: Förebygga olyckor

Mål:

Antalet olyckor med påverkan på människa, miljö och egendom inom det geografiska området ska minska.

Bestämmelserna i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) syftar till att ge människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor i hela landet, med hänsyn till lokala förhållanden. Bestämmelserna innehåller de skyldigheter och åtgärder som stat, kommun och enskilda ska vidta för skydda sig mot olyckor. Lagen omfattar förebyggande verksamhet, räddningstjänst samt efterföljande åtgärder. I lagen anges övergripande nationella mål och grundläggande verksamhetsmål som kommunerna ska komplettera med egna verksamhetsmål i handlingsprogram.

Det olycksförebyggande arbetet i Täby kommun innebär att berörda nämnder⁷ systematiskt ska identifiera, analysera, värdera och behandla olycksrisker med påverkan på människa, miljö eller egendom inom sina respektive ansvarsområden. Det ska också finnas en planering för att minimera och hantera konsekvenserna av de olyckor som ändå inträffar.

Det olycksförebyggande arbetet ska dokumenteras i verksamhetsspecifika risk- och sårbarhetsanalyser och omfatta verksamhetsspecifika krav ställda i, exempelvis, speciallagstiftning.

Ett särskilt fokus i det olycksförebyggande arbetet ska läggas på riskbedömningar och åtgärder vid samhällsplanering samt ny- och ombyggnation. I enlighet med plan- och bygglagen ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till människors hälsa- och säkerhet, risken för olyckor mm. Riskbedömningar kan vid större ombyggnationer även behöva ta hänsyn till, som exempel, en förändrad hotbild.

Kommunstyrelsen ska samordna kommunens olycksförebyggande arbete. I det samordnande arbetet ingår att ge stöd till berörda nämnder⁷ i det olycksförebyggande arbetet samt att verka för samverkan, lärande och utbyte av erfarenheter. Därtill ska kommunstyrelsen omvärldsbevaka samhällstrender som kan påverka kommunen och samverka med relevanta aktörer för en mer komplett kommunövergripande lägesbild avseende olyckor.

För beskrivning av Storstockholms brandförsvars samt Stockholmsregionens försäkring ABs uppdrag inom fokusområdet, se Bilaga 2: Aktörer, roller och ansvar.

Inriktning under programperioden

Följande aktiviteter ska, tillsammans med befintligt arbete, leda till att målet för fokusområdet uppnås.

- Kommunstyrelsen ska utveckla former och förutsättningar för analys utifrån rapporterade incidenter

⁷ Stadsbyggnadsnämnden, Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd, Kultur- och fritidsnämnden, Socialnämnden, Gymnasie- och näringslivsnämnden, Barn- och grundskolenämnden

- Kommunstyrelsen ska utveckla risk- och sårbarhetsanalysprocesserna i kommunen och koordinera dessa med närliggande verksamhetsplanering i kommunen
- Kommunstyrelsen ska stärka kopplingen mellan det systematiska säkerhets- respektive arbetsmiljöarbetet i syfte att förebygga olyckor
- Stadsbyggnadsnämnden ska särskilt beakta riskreducerande åtgärder vid samhällsplanering samt ny- och ombyggnation av fastigheter

Uppföljning

Uppföljning av arbetet med att förebygga olyckor sker genom att kommunstyrelsen:

- Följer upp skadekostnader till följd av olyckor
- Följer upp att berörda nämnder⁷ har dokumentation som beskriver hur det systematiska brandskydds- och olycksförebyggande arbetet bedrivs och följs upp
- Följer upp att berörda nämnder⁷ rapporterar verksamhetsspecifika risk- och sårbarhetsanalyser till årsredovisningen, innefattande en analys av nuläge och möjlig utveckling, till kommunstyrelsen

Fokusområde 2: Trygghet och säkerhet i offentlig miljö

Mål:

Täby ska vara och uppfattas som en trygg och säker plats för alla att bo, arbeta och vistas i.

Fokusområdet syftar till att skapa förutsättningar för ett effektivt trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i Täby kommun. Betoning ligger på kunskap och tätt samarbete mellan bland annat kommun, polis, privata aktörer och civilsamhälle.

En förutsättning för att rätt prioriteringar görs och för att arbetet ska kunna bedrivas resurseffektivt är att arbetet fortsätter att bygga på en systematisk kartläggning av kommunens lokala utmaningar vad gäller exempelvis ordningsstörningar, skadegörelse, klotter och bostadsinbrott. En gemensam lokal lägesbild bygger på information från flera olika källor. Dokumentation och analys av informationen utgör underlag för beslut om vilka förebyggande åtgärder som ska vidtas.

Täby kommun har ett ansvar för skydd mot olyckor⁸ och krisberedskap⁹ liksom för planering, utformning och utveckling av den fysiska miljön¹⁰. Kommunen har en särskilt viktig ställning i stadsplaneringen eftersom man förfogar över de instrument inom den fysiska planeringen som kan användas för att stödja och genomföra både säkerhetshöjande, brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder.

I arbetet för att bevara trygga och säkra offentliga miljöer ska berörda nämnder¹¹, utifrån sina respektive ansvarsområden, utforma, vidta och följa upp åtgärder för att bevara och stärka tryggheten och säkerheten för de som bor, verkar eller vistas i kommunen.

Inriktning under programperioden

Följande aktiviteter ska, tillsammans med befintligt arbete, leda till att målet för fokusområdet uppnås.

- Kommunstyrelsen ska bidra till att skapa förutsättningar för dialog, samverkan och gemensamma arbetsplattformar mellan berörda nämnder¹¹, privata aktörer och berörda myndigheter
- Kommunstyrelsen ska driva arbetet för trygghet och säkerhet i offentlig miljö i etablerade plattformar för samverkan
- Berörda nämnder¹¹ ska ha en fungerande samverkan och förmåga att lösa lokala problem utifrån aktuella lägesbilder
- Berörda nämnder¹¹ ska kartlägga och utföra fysiska och sociala åtgärder som bidrar till att bevara och stärka tryggheten i den offentliga miljön
- Stadsbyggnadsnämnden ska i den fysiska planeringen beakta frågor som rör trygghet och säkerhet genom hela planeringsprocessen

⁸ Lag (2003:778) om skydd mot olyckor

⁹ Förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap

¹⁰ Plan- och bygglag (2010:900)

¹¹ Stadsbyggnadsnämnden, Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd, Kultur- och fritidsnämnden, Socialnämnden, Gymnasie- och näringslivsnämnden, Barn- och grundskolenämnden

Uppföljning

Uppföljning av arbetet med trygghet och säkerhet i offentlig miljö sker genom att kommunstyrelsen:

- Följer upp att Täby kommun genomför kvalitetssäkrade mätningar av arbetet
- Följer upp att berörda nämnder¹¹ är delaktiga i etablerade plattformar för samverkan
- Följer upp att berörda nämnder¹¹ kontinuerligt rapporterar lägesbilder avseende trygghet och säkerhet i offentlig miljö, till kommunstyrelsen
- Följer upp att stadsbyggnadsnämnden har kunskap om vilka risker som är nödvändiga att hantera i den fysiska planeringen

Fokusområde 3: Skapa motståndskraft och krishanteringsförmåga

Mål:

Täby kommun ska stå emot störningar och upprätthålla samhällsviktig verksamhet.

Motståndskraft

Genom att skapa motståndskraft minskar Täby kommun sårbarheten och ökar förmågan att hantera oönskade händelser¹² som har en påverkan på samhällsviktig verksamhet. Med en väl utvecklad motståndskraft kan Täby kommun klara av att leverera samhällsviktig verksamhet även om oönskade händelser skulle inträffa. Motståndskraft är avgörande för att samhällsviktig verksamhet snabbt har förmågan att återgå till normalläge efter en oönskad händelse.

En förutsättning för kommunens motståndskraft och möjlighet att tillhandahålla en grundläggande samhällsservice är kunskapen om vilka verksamheter som är mest samhällsviktiga. Denna kunskap är framför allt ett resultat av risk- och sårbarhetsanalysen¹³ men också av det så kallade styrel-arbetet. Styrel är en planeringsprocess i vilken statliga myndigheter, länsstyrelser, kommuner och elnätsföretag samarbetar för att kunna prioritera samhällsviktiga elanvändare.¹⁴

För att de samhällsviktiga verksamheterna ska vara motståndskraftiga behöver berörda nämnder¹⁵ bedriva ett aktivt arbete med kontinuitetsplanering. Kontinuitetsplanering handlar om att minimera risker och att ha en plan för att återställa funktioner snabbt samt att begränsa skadeverkningarna för olika typer av incidenter.

För kritiska åtaganden och/eller samhällsviktig verksamhet som lagts ut på extern leverantör ska upphandlande nämnd i sin kravställning säkerställa motsvarande nivå av motståndskraft som om verksamheten bedrivits i egen regi.

Krishanteringsförmåga

För att kommunens krishantering ska kunna initieras snabbt krävs ständig beredskap. På central nivå ska kommunen alltid ha en tjänsteperson i beredskap (TIB).

Kommunen ska utöver ovanstående ha en beredskap och organisation för att inom sitt geografiska område erbjuda krisstöd. För händelser som kräver krisstöd åligger detta ansvar socialnämnden att samordna.

¹² För att skapa en tydlig struktur utgår Täby kommun ifrån tre nivåer som beskriver oönskade händelsers allvarlighetsgrad: *störning, allvarlig störning och extraordinär händelse*

¹³ Risk- och sårbarhetsanalys är ett åtagande enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. I risk- och sårbarhetsanalysen ska kommunen identifiera och värdera risker, sårbarheter och kritiska beroenden inom sitt geografiska område en gång per mandatperiod.

¹⁴ Energimyndigheten (2014)

¹⁵ Stadsbyggnadsnämnden, Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd, Kultur- och fritidsnämnden, Socialnämnden, Gymnasie- och näringslivsnämnden, Barn- och grundskolenämnden

Situationer som bedöms kräva centrala prioriteringar av resurser och en central inriktning ska samordnas av kommunens centrala krisledning (CKL). Riktlinjer för krisledning beskriver hur arbetet ska organiseras för att möjliggöra en samordnad hantering.

Graden av central samordning och ledning beslutas i första hand av kommundirektör, i andra hand av kommunens trygghets- och säkerhetschef – utifrån behoven i aktuell situation. Syftet med samordningen är att skapa en kommunövergripande bild av nuläge, bedömning av kommande behov och konsekvenser samt att löpande inrikta kommunens gemensamma hantering mot de mest framträdande behoven.

Information om krisledningsnämnden och dess ansvarsuppgifter beskrivs närmare i reglemente för krisledningsnämnd.

Kriskommunikation ingår alltid som en självklar, integrerad del i allt krishanteringsarbete, på lokal såväl som på central nivå. Syftet med kriskommunikationen är att begränsa negativa konsekvenser och bidra till att upprätthålla eller stärka förtroendet för kommunen som samhällsaktör.

Kommunstyrelsen ska utvärdera samtliga extraordinära händelser.

Geografiskt områdesansvar

Kommunen har ett geografiskt områdesansvar och med det följer ett ansvar att samordna alla relevanta aktörer – exempelvis företag, myndigheter eller frivilligorganisationer inom kommunens gränser – före, under och efter en extraordinär händelse. En samordnad hantering av extraordinära händelser ska ske utifrån en samlad lägesbild med en gemensam inriktning som grund.

En viktig del av det geografiska områdesansvaret tar kommunen genom att aktivt delta i utvecklingen av den regionala samverkan inom ramen för Samverkan Stockholmsregionen¹⁶. Tillsammans med en rad samhällsaktörer i regionen utvecklas i denna samverkan förmågan till gemensam inriktning och samordning.

Civilt försvar

Kommunen ska planera för en grundläggande förmåga till civilt försvar, vilket innebär att planera för att kunna bedriva samhällsviktig verksamhet även under höjd beredskap¹⁷. Det handlar till stor del om att planera för att bygga motståndskraft och en driftssäker verksamhet, varför civilt försvar kan ingå som en integrerad del i krisberedskaps- och säkerhetsskyddsarbetet.

¹⁶ <http://www.samverkanstockholmsregionen.se>

¹⁷ Vid krig eller fara för krig kan regeringen besluta om höjd beredskap i hela eller delar av Sverige. Höjd beredskap kan antingen vara skärpt eller högsta beredskap. Om Sverige är i krig råder automatiskt högsta beredskap

Inriktning under programperioden

Följande aktiviteter ska, tillsammans med befintligt arbete, leda till att målet för fokusområdet uppnås.

- Kommunstyrelsen ska utveckla arbetssätt för skydd av samhällsviktig verksamhet och samarbeta i frågan med andra aktörer
- Kommunstyrelsen ska utveckla arbetssätt för kommunövergripande samverkan i vardagen
- Kommunstyrelsen ska bedriva verksamhetsövergripande omvärldsbevakning för att tidigt identifiera och upptäcka extraordinära händelser
- Nämnder ska påbörja planeringen av en grundläggande förmåga till civilt försvar

Uppföljning

Uppföljning av arbetet med motståndskraft och krishantering sker genom att kommunstyrelsen:

- Följer upp att berörda nämnder¹⁸ har vidtagit eller initierat åtgärder för att hantera identifierade risker som framkommit i kommunens risk- och sårbarhetsanalyser
- Följer upp att berörda nämnder¹⁸ har kunskap om vilken verksamhet som är samhällsviktig inom sina respektive ansvarsområden
- Följer upp att berörda nämnder¹⁸ har rutiner och planer för att upprätthålla sina mest prioriterade samhällsviktiga verksamheter
- Följer upp att berörda nämnder¹⁸ har en uppdaterad krisledningsplan med en utsedd krisledningsorganisation
- Följer upp att socialnämnden har en beredskap och organisation för att erbjuda krisstöd (POSOM)
- Följer upp att kommunens krisledningsorganisation övar kontinuerligt

¹⁸ Stadsbyggnadsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Socialnämnden, Gymnasie- och näringslivsnämnden, Barn- och grundskolenämnden

Fokusområde 4: Bygga en god informationssäkerhet

Mål:

Täby kommun ska införa och upprätthålla ett systematiskt informationssäkerhetsarbete.

Målet för fokusområdet innebär att Täby kommun ska prioritera arbetet med att införa och förvalta ett ledningssystem för informationssäkerhet (LIS) i enlighet med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) föreskrifter.¹⁹ Det betyder att Täby kommun ska skapa ett fungerande långsiktigt arbetssätt för att ge organisationens information det skydd den behöver. Genom ett systematiskt arbete med informationssäkerhet kan Täby kommun öka kvaliteten i och förtroendet för dess verksamheter. Arbetet utgår från lagar, myndighetsföreskrifter och etablerade standarder.²⁰

Informationssäkerhet handlar om att ge kommunens information godtagbart skydd utifrån fyra aspekter:

Tillgänglighet: Att information är tillgänglig i förväntad utsträckning och inom önskad tid

Riktighet: Att informationen skyddas mot oönskad och obehörig förändring

Konfidentialitet: Att informationen inte tillgängliggörs eller delges obehörig

Spårbarhet: Att i efterhand entydigt kunna härleda specifika aktiviteter eller händelser till ett identifierat objekt eller användare (vem, vad, när)

Säkerhetsskydd

Information som omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och som rör rikets säkerhet ska ges ett särskilt skydd enligt säkerhetsskyddslag (2018:585). Lagstiftningen gäller för de mest skyddsvärda uppgifterna i samhället och innebär långtgående krav på olika skyddsåtgärder. Säkerhetsskyddet ska bland annat förebygga att hemliga uppgifter på ett obehörigt sätt röjs, ändras eller förstörs samt hindra obehöriga att få tillträde till platser där de kan få tillgång till hemliga uppgifter.

För att samordna säkerhetsskyddsarbetet ska kommunen ha en säkerhetsskyddschef med ansvar att samordna arbetet. Säkerhetsskyddschefen ansvarar även för kontakten med Säkerhetspolisen samt andra myndigheter och aktörer i dessa frågor.

Inriktning under programperioden

Följande aktiviteter ska, tillsammans med befintligt arbete, leda till att målet för fokusområdet uppnås.

¹⁹ Ett LIS består av administrativa regelverk så som policys, riktlinjer och rutiner, rätt nivå för tekniskt skydd med bland annat brandväggar och kryptering samt fysiskt skydd med till exempel skal- och brandskydd.

²⁰ För statliga myndigheter gäller de krav på informationssäkerheten som framgår av förordningen (2015:1052) Bestämmelser om informationssäkerhet finns även i arkivlagen (1990:782), EU:s dataskyddsförordning, lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation mm. Därutöver i vissa myndighetsföreskrifter.

- Informationssystem i kommunen ska vara klassificerade utefter kvalitetssäkrad klassificeringsmodell
- Kommunstyrelsen ska säkerställa att berörd personal ges nödvändig utbildning inom informationssäkerhet
- Nämnder och bolag ska självständigt bedriva ett aktivt dataskyddsarbete
- Kommunstyrelsen ska genomföra en kommunövergripande säkerhetsskyddsanalys i enlighet med säkerhetsskyddslagen och identifiera vilka verksamheter som behöver skyddas med hänsyn till Sveriges säkerhet eller skyddet mot terrorism
- Kommunstyrelsen ska utifrån säkerhetsskyddsanalysens åtgärdsplan och aktuell hotbild, identifiera kommunövergripande investeringar och insatser som behöver samordnas för att säkerställa att kommunens resurser används på ett effektivt sätt

Uppföljning

Uppföljning av arbetet med att bygga en god informationssäkerhet sker genom att kommunstyrelsen:

- Följer upp att Täby kommuns säkerhetsskyddschef, genom en kommunövergripande säkerhetsanalys, har kunskap om kommunens skyddsvärda delar och befintligt säkerhetsskydd – samt använder denna som underlag för beslut om kommunövergripande åtgärder
- Följer upp att utbildningar inom fokusområdet genomförs kontinuerligt och utvärderas för att säkerställa att de tillgodoser deltagarnas behov
- Följer upp att nämnder och bolags arbete med dataskydd lever upp till gällande lagstiftning
- Följer upp att det vid programperiodens slut finns ett ledningssystem för informationssäkerhet på plats och att detta system är anpassat för nämndernas behov

Fokusområde 5: Förebygga droganvändning bland barn och unga

Mål:

Droganvändningen bland barn och unga ska minska.

Forskning visar att en liten insats till många kan ge större förebyggande effekt än stora insatser till några få. För att minska antalet ungdomar som börjar använda alkohol, tobak och andra droger behöver Täby kommun planera för en kedja av förebyggande insatser som riktar sig till alla. Det är bland annat viktigt att ge barn trygga uppväxtvillkor och att begränsa tillgången till droger, därför behövs bland annat föräldraskapsstöd och insatser i skolan. Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är det en vinst att satsa resurser på barn och unga. På så sätt kan de medicinska och sociala skadeverkningarna av alkohol, droger och psykisk ohälsa senare i livet minskas.²¹

Med förebyggande arbete avses insatser som kan vidtas innan ett riskbeteende eller en skada uppstår, genom att stärka skyddsfaktorer och/eller genom att minska eller undanröja riskfaktorer.²²

Med risk- och skyddsfaktorer menas de faktorer som påverkar risken för ohälsa. Riskfaktorer är vissa omständigheter eller händelser som ökar sannolikheten för att något icke önskvärt ska hända. Skyddsfaktorer ökar personers motståndskraft och kan förhindra eller dämpa effekten av riskfaktorer. Sammansättningen av en individs risk- och skyddsfaktorer påverkar risken för att utveckla olika typer av problem. Oavsett om det handlar om alkohol-, tobak- och narkotikabruk, kriminalitet och våld, bristande skolanpassning eller psykisk ohälsa är risk- och skyddsfaktorerna i stort sett samma.

Det finns inte någon enstaka faktor som ensam är avgörande för huruvida en individ utvecklar ett riskbeteende eller inte, det är därför viktigt att försöka påverka många av faktorerna samtidigt.

Det hälsofrämjande och förebyggande arbetet i Täby ska därför inrikta sig på att stärka de positiva skyddsfaktorerna genom till exempel ett hälsofrämjande arbete i skolan, att stödja föräldrar och goda kamratrelationer, begränsa tillgången till alkohol, narkotika och tobak samt att ge unga en meningsfull fritidssysselsättning.²³

Inriktning under programperioden

Följande aktiviteter ska, tillsammans med befintligt arbete, leda till att målet för fokusområdet uppnås.

- Kommunstyrelsen ska med stöd av övriga nämnder implementera ett kvalitetssäkrat drogförebyggande arbete

²¹ Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (2015)

²² Stockholmsenkäten (2016)

²³ Folkhälsomyndigheten (2016)

- Kommunstyrelsen ska med stöd av övriga nämnder etablera en plattform för samverkan av det förebyggande ANDT-arbetet för målgruppen barn och unga i Täby kommun
- Kommunstyrelsen ska med stöd av övriga berörda nämnder ta fram ett föräldrastödsprogram för Täby kommun

Uppföljning

Uppföljning av arbetet med att förebygga droganvändning bland barn och unga sker genom att kommunstyrelsen:

Följer upp att Täby kommun genomför kvalitetssäkrade mätningar av arbetet

Referenser

Energimyndigheten (2014) *Handbok för styrels planeringsomgång 2014-2015*

Folkhälsomyndigheten (2016) <http://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/alkohol-narkotika-dopning-tobak-och-spel-andts/narkotika-och-halsofarliga-varor/forebyggande-arbete/risk-och-skyddsfaktorer/>

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (2015) *Att förebygga missbruk av alkohol, droger och spel hos barn och unga*. Rapport 243/2015 s. 24-15

Stockholmsenkäten (2016) *Resultatanalys och inriktning för det hälsofrämjande och förebyggande arbetet i Täby*

Lagar och förordningar:

Arkivlag (1990:782)

EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen (2018:218)

Förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap

Hemvärnsförordning (1997:146)

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Lag (2003:389) om elektronisk kommunikation

Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Plan- och bygglag (2010:900)

Säkerhetsskyddslag (2018:585).

Bilaga 1: Definitioner

Oönskad händelse: ett samlingsbegrepp för händelser som kan ha negativa konsekvenser för individens trygghet och säkerhet, kommunens funktionalitet, miljö och egendom samt grundläggande värden.

För att skapa en tydlig struktur utgår Täby kommun ifrån tre nivåer som beskriver oönskade händelsers allvarlighetsgrad: *störning*, *allvarlig störning* och *extraordinär händelse*.

Nedan beskrivs de olika nivåerna och vilken funktion som ansvarar för dem. I takt med att allvarlighetsgraden ökar behövs också ett starkare centralt stöd för att hantera händelsen. Arbetet vid oönskade händelser bedrivs enligt nämnder och bolags krishanteringsplaner samt enligt rutinen för central krisledning.

Störning: en störning är en händelse som kan hanteras inom ramen av den berörda verksamhetens organisation eller med begränsat centralt stöd. En störning aktiverar inte den centrala krisledningen.

Allvarlig störning: En allvarlig störning är en händelse som kräver kommunövergripande ledning eller samverkan, samt skyndsamma insatser. Det kan också behövas centrala bedömningar och/eller prioritering av verksamhet och resurser.

Extraordinär händelse: avser en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommunen.

Samhällsviktig verksamhet: den verksamhet som har betydelse för hur samhället i sin helhet fungerar och som har påverkan på befolkningens liv och hälsa, miljö och egendom, samhällets funktionalitet samt grundläggande värden.

Viktig samhällsfunktion: den verksamhet, anläggning, infrastruktur, tjänst och process som är oundgängligen nödvändig för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet.

Kris: I Täby kommun används begreppet kris som samlingsbegrepp för en *allvarlig störning* och/eller en *extraordinär händelse*.

Motståndskraft: Täby kommuns förmåga att upprätthålla samhällsviktig verksamhet - även vid fall av oönskade händelser med påverkan på dessa verksamheter.

Risk: en risk är en sammanvägning av sannolikheten för att en oönskad händelse ska inträffa och de negativa konsekvenser som den händelsen kan leda till.

Trygghetskommunikation: kortfattat innebär trygghetskommunikation att kommunicera om bland annat:

- kända risker och hot
- konsekvenserna som riskerna och hoten kan få för individen och samhället
- hur privatpersoner, ansvariga myndigheter och andra aktörer kan förbereda sig för att minimera konsekvenserna av en oönskad händelse.

Bilaga 2: Aktörer, roller och ansvar

Det finns ett antal aktörer som har en specifikt utpekad roll i, och ett särskilt ansvar inom, kommunens trygghets- och säkerhetsarbete.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ansvarar för att styra och samordna kommunens trygghets- och säkerhetsarbete. Kommunstyrelsen ska varje år sammanställa en kommunövergripande lägesbild, samt kontinuerligt ge nämnder och bolag en samlad bild avseende, brott, skador och andra oönskade händelser.

Trygg i Täby-rådet

Trygg i Täby-rådet är en rådgivande funktion till kommunstyrelsen och har till uppgift att arbeta med utvecklingen av en trygg och säker kommun. Rådet ska följa upp det samlade trygghetsarbetet i kommunen och ange prioriteringar för det fortsatta arbetet.

Krisledningsnämnden

Krisledningsnämnden har vid behov mandat att överta hela eller delar av verksamhetsområden i övriga nämnder inom Täby kommun. Krisledningsnämndens beslut ska anmälas till kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige beslutar om former och omfattning av redovisningen av krisledningsnämndens beslut. För krisledningsnämndens fulla ansvar i händelse av en extraordinär händelse, se reglemente för krisledningsnämnden samt Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Stockholmsregionens försäkring AB

Stockholmsregionens försäkring AB arbetar för att Täby kommun ska ha ett risk- och säkerhetsmedvetande som bidrar till att kommunens tjänster alltid fungerar, att skador förebyggs och att kommunens försäkringskostnader minimeras.

I samarbete med kommunstyrelsen ska Stockholmsregionens försäkring AB stödja nämnder och bolag i arbetet med att identifiera risker, förebygga och begränsa skador samt minimera konsekvenser.

Storstockholms Brandförsvarsförbund

Storstockholms brandförsvaret är ett kommunalförbund med uppdrag att förbygga och minimera skador på människa, miljö och egendom vid bränder och andra olyckor. Detta genom att utöva tillsyn, ge information och råd till medborgare och samhällsaktörer samt säkerställa snabba och effektiva räddningsinsatser när den enskilde själv inte kan hantera situationen. I uppdraget ingår också att arbeta för att beakta risker tidigt i samhällsbyggnadsprocessen. Inriktning och mål för arbetet beskrivs i Storstockholms brandförsvares handlingsprogram för skydd mot olyckor.

TÄBY KOMMUN

www.taby.se - Telefon: 08-555 590 00
Besöksadress: Esplanaden 3, Täby centrum
Postadress: Täby kommun, 183 80 Täby